

„Jačanje socijalnog dijaloga – oblikovanje evropskih integracija“: Specijalni projekat za radničke organizacije

Zapadnog Balkana 2021.

„Poboljšanje imidža sindikata u zemljama Zapadnog Balkana“

Srbija

17. -19. novembar 2021

Poboljšanje imidža sindikata u zemljama Zapadnog Balkana

Seminar pod nazivom „Poboljšanje imidža sindikata u zemljama Zapadnog Balkana“ u organizaciji Svetske organizacije radnika (WOW), BOFOS-a i Evropskog centra za radnička pitanja (EZA), a uz podršku Evropske komisije održan je u period od 17. do 19. novembra u Beogradu, u hotelu Moskva. Na seminaru su učestvovali kolege iz: Svetske organizacije radnika WOW, Republičkog sindikata radnika – RSR iz Hrvatske, Samostalnog sindikata radnika finansijskih organizacija iz Federacije BiH, Sindikata finansijskih dejnosti iz Makedonije (SFDM), Sindikata trgovine, ugostiteljstva i uslužnih delatnosti Republike Srpske, Sindikata finansijskih organizacija Crne Gore i Sindikata metalske industrije i rudarstva Republike Srpske.

Na seminaru je bilo reči o tome da u mnogim zemljama, sindikati prolaze kroz institucionalni pad. Kao razlog tome navedene su strukturne promene u privredi i radnoj snazi, nezaposlenost izazvana novim tehnologijama, demografske promene na tržištu rada i starenje stanovništva. Rečeno je da se sindikati, takođe, suočavaju sa smanjenjem broja članova, a da tamo gde nema poverenja radnika u sindikate, sindikati su nemoćni. Nema sindikalne moći bez poverenja u sindikate, a ono zahteva: poverenje javnosti, poverenje sindikalnog članstva u sindikat uopšte i poverenje članova sindikata u konkretan (njihov) sindikat.

Maja Ristova

Srđan Senjanin

Olga Vučković-Kićanović

Dragan Đurić

Hrvoje Butković

Ike Viersinga

Predavači na seminaru (online i uživo) bili su: **Dr Srđan Senjanin**, trener za lični razvoj iz Srbije, koji je učesnicima izlagao na temu: “Kako da koristite svoj um u kreiranju sindikata za digitalno doba”, dok je **Hrvoje Butković**, Viši naučni saradnik, sa Odseka za evropske integracije pri Institutu za razvoj i međunarodne odnose iz Hrvatske, kao temu svog izlaganja, imao: “Percepcija sindikata u Hrvatskoj: prije i poslije krize Covid-19“, a **Dragan Đurić**, Doktor ekonomskih nauka, menadžer programa - koordinator Regionalne škole za javnu upravu – ReSPA iz Crne Gore, govorio je na temu: “Budućnost sindikata puna izazova: Kako osigurati budućnost sindikata?”, zatim **Maja Ristova**, advokat iz Severne Makedonije, koja je za temu imala “Unapređenje poverenja u sindikate kroz obezbeđivanje efikasne pravne zaštite prava radnika”.

Drugog dana seminara govorili su: **Olga Vučković-Kićanović**, direktorka Centra za radno parvo i ljudske resurse – FIDES iz Srbije, koja je pričala na temu “Komunikacijske i pregovaračke veštine – znanjem protiv Marfija”, kao i **Ike Viersinga**, član Evropskog odbora WOW i pregovarač sindikata CNV, Vakmensen iz Holandije, sa temom “Smislen rad” .

Dr Srđan Senjanin, je u okviru svoje teme istakao da su za dobru komunikaciju tri stvari najvažnije: ciljna grupa, da znate sve o vašem proizvodu ili usluzi, da pričate jezikom ciljne grupe, ističući da ciljnu grupu čine: “*svi ljudi koje veruju u ono u što vi verujete*“. On je istakao da: “*cilj nije da vašu uslugu nudite onima koji trebaju tu uslugu, već da je nudite onima koji veruju u ono u što vi verujete.*“ Takođe je naglasio da dobar marketing danas ima svaka uspešna organizacija, sportska, politička, kompanija...

Dragan Đurić, naglasio je da sindikati u javnosti imaju uglavnom lošu sliku. To je potkrepio činjenicom da su sindikati nemoćni pred novom nestabilnošću rada poput: zapošljavanja preko agencija, neformalnog rada, kao i pred rastućim poslovima koji obavljaju digitalni nomadi. On je naveo i to da mladi zaposleni u privatnim kompanijama mahom ni ne znaju za sindikate. Dodao je i to da je razlog za lošu sliku sindikata fragmentacija i rivalitet na sindikalnoj sceni, ali i da radničke političke partije preuzimaju ideologiju sindikata.

Olga Vučković-Kićanović, u skladu sa povećanom potrebom online konferencija i sastanaka, a u vezi sa epidemiološkom situacijom, govorila je o pravilima koja su važna kada je u pitanju video sastanak, seminar ili konferencija. Ona je naznačila da moderator treba da uspostavi pravila na početku online sastanka, da učesnici treba da izbegavaju preduga izlaganja i velike uvode. Takođe, kao važnu stvar **Vučković-Kićanović** je navela da je važno uključiti kameru tokom online sastanka, kao i da treba voditi računa o pozadini koja se vidi tokom online sastanka i da ona može da bude neutralna npr. bela, ili pak plakat sindikata. Pozadina ne treba da budu vrata ili ogledalo. **Olga Vučković-Kićanović** navela je deset zlatnih pravila za uspešno pregovaranje i dobar socijalni dijalog:

1. Dobra priprema;
2. Cilj pregovora nije pobeda - poraz, nego win – win rešenje;
3. Ne zastrašivati, nego ubeđivati;
4. Ne biti nestrpljiv : dati vremena idejama da deluju;
5. Ne gubiti nerve: negativne emocije koče kooperativnost – izazivaju otpor;
6. NE: suviše pričanja, a malo slušanja – pregovori su interaktivan proces;
7. NE svađa, DA uticaj: stav braniti argumentima;
8. NE ignorisati konflikt – on uvek prati pregovore, preusmeriti se na rešenje.
9. Pobediti EGO i SUJETU – ne pobeđuje pregovarač, pobeđuje dogovor.
10. Ne prelaziti ovlašćenja koja je dala strana koju pregovarač predstavlja.

Bjørn van Heusden, Izvršni sekretar Svetske organizacije radnika – WOW i organizator seminara

Mara Erdelj, predsednica BOFOS; član EO/ WOW i organizator seminara

Ike Viersinga govorila je o smislenom radu i aspektima smislenog rada koji treba da budu uneti u kolektivni ugovor. To nije lako s obzirom da se radi o pitanjima koja su povezana sa emocijama i ličnim odnosom zaposlenog prema poslu koji obavlja, a bitno utiču na njegovu produktivnost. Ona je svoje izlaganje podelila u 12 podtema i obrazložila zašto svaka od njih treba da bude regulisana kolektivnim ugovorom kao nešto što značajno utiče na osećaj zaposlenog da obavlja smislen posao. Ti aspekti su osećaj sigurnosti na poslu, zadovoljstvo, poverenje, etika, vrednosti, svrha, autonomija, poštovanje, izdržljivost i značaj.

Svi oni daju smisao poslu koji zaposleni obavlja i važni su za percepciju zaposlenog da je ostvaren kao radnik u kao ljudsko biće. Da bi dobro obavljao posao, zaposleni treba da se oseća sigurnim na radnom mestu, zadovoljan poslom koji obavlja i platom, da uživa poverenje kolega i menadžera, i da oseća da posao koji obavlja ima svrhu. Takođe je važno da je povezan sa kolegama i okruženjem, da u obavljanju posla bude autonoman i poštovan i da ima osećaj da je njegov posao važan. Posao treba da odgovara njegovim sposobnostima i talentu, i da bude priznat njegov doprinos kompaniji. Ovi aspekti treba da budu deo kolektivnog ugovora. Ike kao dugogodišnji pregovarač ističe da često u pregovorima o kolektivnom ugovoru nailazi na otpor i nerazumevanje poslodavaca.

Hrvoje Butković, je istakao da poverenje u sindikate u Hrvatskoj stalno opada, a da je pandemija Covid-19 dodatno umanjila poverenje u sindikate. Naime, zbog pandemije Covid-19 dolazi do preliivanja radne snage iz sektora u sector, kaže Butković.

Butković je rekao da se čini da hrvatski građani sve manje povezuju aktivnosti sindikata sa poboljšanim uslovima rada, što govori u prilog hipotezi o “otmici sindikalnih agendi” odnosno preuzimanju funkcije i aktivnosti sindikata od strane drugih političkih i društvenih aktera. On je dodao da je u toj zemlji Zakon o radu zastareo i da se očekuje izmena pomenutog zakona, najavljena za 2022. godinu.

Maja Ristova je kazala da sindikati u Makedoniji još uvek funkcionišu kao zaštitnici prava radnika, ali ne kao ranije i da sindikati imaju veliku ulogu u zaštiti prava kako zaposlenih tako sindikalnih predstavnika, ali je ta uloga velika -samo na papiru. Kao faktore koji utiču na (ne) poverenje u sindikate Ristova je navela: nedovoljnu edukaciju radnika u vezi sa njihovim pravima, kao i nedovoljnu edukaciju sindikalnih predstavnika, nepostojanje socijalnog dijaloga u praksi, nefunkcionalnost institucija i neadekvatan stav poslodavca prema sindikatu, kao i to što sindikati nemaju status pravnog lica u Makedoniji.

Da bi se slika o sindikatima u javnosti popravila, **Ristova** je rekla da je potrebno da interesi radnika budu ispred interesa sindikalnih predstavnika, da se izmeni zakonska regulativa kako bi sindikati dobili status pravnog lica, da se radi na poboljšanju socijalnog dijaloga između socijalnih partnera, da sindikati budu više zastupljeni u medijima, da se ne čeka 1. Maj da bi se izašlo na ulice, kao i to da sindikati treba da znaju sa kakvim se problemima suočavaju članovi.

Generalni utisci učesnika seminara bili su: odlična organizacija, uvek aktuelna tema, izuzetni predavači i posebna radost zbog susreta uživo nakon dužeg vremena!

Potrebno je da sindikati sa zapadnog Balkana insistiraju na sledećim pitanjima:

1. Sindikat mora neprekidno da uči, pamti, prilagođava se zahtevima vremena, da se i sam menja, ali i da bude akter promena ambijenta u kojem deluje da bi imao budućnost.
2. Da bi gradio sopstvenu budućnost, sindikat mora da se suoči s realnošću. Mora da se osposobi da izgradi svoj pogled na budućnost, mora da ima jasnu viziju šta će činiti, koji je pravi razlog njegovog postojanja i delovanja.
3. Pred sindikatom je i obaveza da prepozna potrebe i želje članstva. Sindikat mora da se menja, da mora da deluje tako da je privlačniji za članstvo, ni u kom slučaju ne sme da znači odricanje od izvornih – tradicionalnih vrednosti sindikalizma. Promene ne smeju da se odvijaju na račun poštovanja čoveka, sindikalnog sistema vrednosti i solidarnosti. Za sindikat ostaje važno da ne napušta princip solidarnosti, kako na nacionalnom, tako i na globalnom nivou, a za njegovo uspešno delovanje ključno je i osposobljavanje aktivista i članstva za vođenje socijalnog dijaloga i kolektivno pregovaranje.
4. Da bi bio privlačan za članstvo, sindikat mora biti i ostati finansijski nezavisan, mora ulagati u znanje i stručnost, mora svakim svojim potezom, akcijom i odlukom dokazati da je radnik uvek iznad profita. Samo tako, imaće snage da bude nezavisan od države i političkih stranaka, ali i da s državom gradi partnerski odnos, a u politici – uticaj.
5. Imidž sindikata nije isto što i njegov identitet. Dobar imidž može biti proizvod dobrih odnosa sa javnošću. Sindikati treba da rade na oba: identitetu i imidžu.

Učesnici seminara na putu do lokalnog restorana u Skadarliji